

Bilag 5– Liste over miljø- og klimakrav

Kategori	Krav	Obl/ Friv
Miljø-mærker	<p>Miljømærkede produkter og tjenesteydelser</p> <p>Hvis der er udarbejdet miljømærker (Svanen, Blomsten eller tilsvarende) for produktet eller tjenesteydelsen, bør de vigtigste dele af kriterierne skrives ind i udbudsmaterialet. Det er ikke lovligt blot at skrive at produktet eller tjenesteydelsen skal leve op til f.eks. Svanemærket. Se link sidst i dokumentet til Miljømærkning Danmark. Hvis der er udarbejdet miljømærker for et produkt eller en tjenesteydelse, vil en væsentlig del af markedet kunne opfylde kravet. Derfor bør miljømærkekriterier altid indarbejdes i udbudsmaterialet.</p>	Friv
Grønt regnskab	<p>Udarbejdelse af miljøredegørelse</p> <p>Til tjenesteydelser, kan det være hensigtsmæssigt at bede virksomheden om at udarbejde et grønt regnskab hvert år, for at vise at de har fokus på miljø- og klimaomkostningerne. Teksten kan være:</p> <p>”Miljøredegørelse</p> <p>Redegørelsen kan efter dialog med leverandøren omfatte og være allerede offentliggjort materiale i form af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grønt regnskab (obligatorisk eller frivilligt), indsendt til Erhvervsstyrelsen, f.eks. med inspiration fra §§ 9-14 i Bekendtgørelse nr. 210 af 03/03/2010 om visse virksomheders afgivelse af miljøoplysninger. • Redegørelse om miljø i årsregnskabet under redegørelse for samfundsansvar iht. Årsregnskabslovens §99a. • Redegørelse for principper om miljøbeskyttelse i fremskridtsrapport til FN’s Global Compact. • Indhold om miljø i andre offentliggjorte rapporter, f.eks. miljøregnskaber, CSR-rapporter eller integrerede årsrapporter. <p>Leverandøren får rimelig tid til udarbejdelse af ovenstående, og skal sende seneste redegørelse eller henvisning hertil til Københavns Kommune. Grønt regnskab skal indsendes til Københavns Kommune årligt senest 1. april for det foregående kalenderår. Den første gang et grønt regnskab skal afleveres til Københavns Kommune er, når et helt kalenderår er gennemført efter kontraktens ikrafttrædelse.”</p>	Friv
El-forbrugende produkter	<p>El-forbrugende produkter</p> <p>El-forbrugende produkter skal opfylde energikravene stillet i Energistyrelsens indkøbsvejledning http://spareenergi.dk/offentlig-og-erhverv/indkoeb-og-adfaerd/indkoebsvejledning [Kilde: Partnerskab for offentlige grønne indkøb og Klimaplan 2009]</p>	Obl
Indholdsstoffer i produkter	<p>Uønskede stoffer</p> <p>”De leverede produkter må kun i absolutte undtagelsestilfælde, hvor det ikke på anden vis er muligt at opnå den ønskede ydelse, indeholde PVC eller stoffer, der optræder på Miljøstyrelsens liste over uønskede stoffer. Især skal Leverandøren søge at minimere brugen af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alkylphenoler og alkylphenoethoxylater • Biphenyl • Bisphenol-A • Bly og blyforbindelser • Cadmium og cadmiumforbindelser • Chlorparaffiner (kort- og mellemkædede) • Fluorerede drivhusgasser (HFC’er, PFC’er, Svovlhexafluorid) • Ftalater (særligt DBP og BBP) • Visse isocyanater (MDI og TDI) • Visse kobberforbindelser (kobber(I)oxid, kobber(II)sulfat og kobber(I)chlorid) • Kviksølv og kviksølvforbindelser • Mangan(II)sulfat • Naphthalen 	Obl

	<ul style="list-style-type: none"> • Natrium- og calciumhypochlorit • Visse parabener (propyl- og butylparaben) • Parfumestoffer (d-Limonen) • C.I. Pigment yellow 34 • PVC • Bromerede flammehæmmere • PFOS (Perfluoroktansulfonater) • Klorerede opløsningsmidler • Mineralsk olie • PAH • Kreosot • Nonylfenoler • Aktivstoffer i lægemidler.” <p>[Kilde: Agenda 21-plan 2008-2011]</p>	
Transport	<p>Miljøzonen</p> <p>”Dieseldrevne køretøjer over 3.500 kg benyttet til udførelse af de af Rammaaftalen omfattede ydelser skal overholde miljøzonekravet i København, dvs. som minimum opfylde Euro4-normen eller være eftermonteret med et effektivt partikelfilter. http://www.miljoezonen.dk”</p> <p>[Kilde: Miljøzonen]</p>	Obl
Transport	<p>Tomgang</p> <p>”Alle Leverandørens chauffører skal gøres bekendt med, og overholde, Københavns Kommunes tomgangsregulativ, der forskriver, at motoren i et holdende motordrevet køretøj ikke må være i gang længere end højst nødvendigt og højst 1 minut. Læs mere om reglerne i kommunens folder her: http://www.kk.dk/~media/2B3190CE193040EE87E54AA6A6FBE63F.ashx”</p> <p>[Kilde: Københavns Kommunes Tomgangsregulativ]</p>	Obl
Transport	<p>Køretøjer under 3.500 kg</p> <p>”Person- og varebiler under 3.500 kg. benyttet til udførelse af de af Rammaaftalen omfattede ydelser som anskaffes i kontraktperioden skal som minimum overholde Euronorm 5.”</p> <p>[Kilde: Trafikstyrelsen]</p>	Obl
Transport	<p>Køretøjer under 3.500 kg</p> <p>Personbilers under 3.500 kg. skal være el- og brintbiler.</p> <p>[Kilde: Borgerrepræsentationen, 2011]</p>	Obl
Transport	<p>Køretøjer over 3.500 kg</p> <p>”Dieseldrevne køretøjer over 3.500 kg. benyttet til udførelse af de af Rammaaftalen omfattede ydelser som anskaffes i kontraktperioden skal som minimum overholde Euronorm 6.”</p> <p>[Kilde: Trafikstyrelsen]</p>	Obl
Transport	<p>Person- og varebiler samt personbefordring</p> <p>Nyindkøb af personbiler og udbud af personbefordring i personbiler til 5 personer samt varebiler op til 2000 kg skal leve op til Center for Grøn Transports anbefalinger om offentligt indkøb af energieffektive køretøjer. Anbefaling er euronorm 6 og energimærke A+. Målet er betinget af at det vurderes udgiftsneutralt eller besparende set i totalomkostningsperspektiv.</p> <p>[Kilde: Partnerskab for offentlige grønne indkøb]</p>	Obl
Transport	<p>Køretøjer under 3.500 kg</p> <p>”Person og varebiler under 3.500 kg. benyttet til udførelse af de af Rammaaftalen omfattede ydelser som anskaffes i kontraktperioden skal som minimum overholde Euronorm 6.”</p>	Friv
Transport	<p>Køretøjer over 3.500 kg</p> <p>”Dieseldrevne køretøjer over 3.500 kg. benyttet til udførelse af de af Rammaaftalen omfattede ydelser som anskaffes i kontraktperioden skal leveres med udstyr, der begrænser tomgangskørsel.”</p>	Friv
Transport	<p>Kør grønt-kursus (eco-driving)</p> <p>Alle chauffører skal senest seks måneder efter kontraktindgåelsen have gennemført kursus i at køre grønt.</p>	Friv

Transport	Trafikstyring Krav til anvendelse af et ruteplanlægningsværktøj.	Friv
Transport	Transport – løbende vareudbringning: ”Distribution af varerne til ordregivers adresse skal varetages af en citylogistik-ordning. I en Citylogistik-ordning opsamles varerne på en terminal og bringes samlet ud til modtager i et el-køretøj. Derved reduceres mængden af kørsel og dermed CO2-udledning, trængsel og luftforurening. Læs om Citylogistik-ordningen i København: www.citylogistik-kbh.dk	Friv
Træ	Tømmer og træ Alt tømmer/trævarer indkøbt via trælasthandel skal så vidt muligt være dokumenterbart lovligt og bæredygtigt produceret, jf. Miljøministeriets vejledning om indkøb af lovligt og bæredygtigt træ. Lovligt træ defineres som træ, som overholder følgende krav: <ul style="list-style-type: none"> • Relevante love er overholdt, herunder om skovdrift, miljø, arbejdsforhold mv. • Relevante skatter og hugstafgifter er betalt. Bæredygtigt træ defineres som træ der overholder følgende krav: <ul style="list-style-type: none"> • Skovdriften skal være lovlig, jf. lovgivningen i det enkelte producentland • Skovens beskyttelsesfunktioner skal opretholdes • Skovens produktion skal opretholdes • Skovens sundhed og vitalitet skal opretholdes • Skovens biologiske mangfoldighed skal opretholdes • Skovens udstrækning og kvalitet skal opretholdes • Skovens socioøkonomiske funktioner skal opretholdes [Kilde: Partnerskab for offentlige grønne indkøb]	Obl
Træ	Legepladser og -redskaber Alt træ i nyindkøbte legepladser/legeredskaber til udendørs brug skal så vidt muligt være dokumenterbart lovligt og bæredygtigt produceret, jf. Miljøministeriets vejledning om køb af lovligt og bæredygtigt træ [Kilde: Partnerskab for offentlige grønne indkøb]	Obl
Træ	Træ Træ skal være fremstillet uden imprægnering.	Friv
Papir og tryksager	Tryksager <i>Krav til kommunens eget indkøb, samt til leverandører af ydelser:</i> Tryksager, der indkøbes udført i ark off-set, skal opfylde kravene i Svanens eller Blomstens (http://www.ecolabel.dk/da/produkter/) til enhver tid gældende kriteriedokument for tryksager - dog kun de dele af kriteriedokumentet, der relaterer sig til selve tryksagen. [Kilde: Partnerskab for offentlige grønne indkøb]	Obl
Pap/pap-emballage	Papkasser og papemballage Papkasser og papemballage skal være fremstillet af 100 % genbrugspap.	Friv
Plast	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gå efter produkter med genbrugt / genanvendt plast Hjælp med at stimulere efterspørgslen på 2. generations plast. 2. Køb eller lease produkter der kan genbruges, repareres og opgraderes Spar penge og glæd dig over produkterne i længere tid. 3. Køb produkter hvor plasten kan genanvendes Hjælp med at sikre et stabilt input af god kvalitet til genanvendelsesbranchen. Læs mere om forebyggelse af plastaffald via grønne indkøb: http://www.plastic-zero.com/publications/undgaa-plast-affald-og-oeg-genanvendelsen-via-groenne-offentlige-indkoeb.aspx	Friv
Plast/plast-emballage	Emballage: <ul style="list-style-type: none"> • Plastemballager og plastposer skal bestå af minimum 75 % genanvendt materiale. • Emballage som er sammensat af flere forskellige materialer / plasttyper kan ikke genbruges direkte. Der skal derfor stilles krav om, at emballage som vejer mere end 	Friv

	<p>25 gram, skal kunne skilles ad i separate materialetyper – helst uden brug af redskaber. Herved kan hver plasttype genbruges.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plastdele må ikke være sorte eller tæt på sorte (farvet med carbon black), da de derved ikke kan genanvendes. Plastdele lavet af genanvendt plast er undtaget. 	
Plast/plast-emballage	<p>Multipakke- og transportemballage:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Multipakkeemballage, transportemballage og folier skal indeholde minimum 45 % genbrugsmateriale. • Produkter må ikke leveres i individuel emballering. 	Friv
Rengøring	<p>Universal- og sanitetsrengøringsmidler <i>Krav til kommunens eget indkøb, samt til leverandører af en vare eller ydelse:</i> Alle universal- og sanitetsrengøringsmidler, som indkøbes eller anvendes i forbindelse med servicekontrakter, skal opfylde kriterierne for miljømærket Svanen eller Blomsten (http://www.ecolabel.dk/da/produkter/). Universal- og sanitetsrengøringsmidler er defineret som i Svanens kriteriedokument af samme navn. http://www.groenneindkoeb.dk/indkoebemaal/rengoering [Kilde: Partnerskab for offentlige grønne indkøb]</p>	Obl
Rengøring	<p>Tekstilvaskemidler og opvaskemidler Alle indkøbte tekstilvaskemidler og opvaskemidler skal opfylde kriterierne for miljømærket Svanen eller Blomsten (http://www.ecolabel.dk/da/produkter/). Industrivaskemidler er ikke omfattet af målet. http://www.groenneindkoeb.dk/indkoebemaal/rengoering [Kilde: Partnerskab for offentlige grønne indkøb]</p>	Obl
Rengøring	<p>Aftøringspapir Alt aftøringspapir skal være 100 % genbrugspapir og/eller opfylde kriterierne for miljømærket Svanen eller Blomsten (http://www.ecolabel.dk/da/produkter/). Aftøringspapir omfatter toiletpapir, køkkenruller, jumboruller, papirhåndklæder og papirlommetørklæder. http://www.groenneindkoeb.dk/indkoebemaal/papirogtrysager [Kilde: Partnerskab for offentlige grønne indkøb]</p>	Obl
Byggeri og anlæg	<p>Miljø i byggeri og anlæg I pjecen "Miljø i byggeri og anlæg" fra 2010 er der opstillet en række minimumskrav til kommunens egne bygge- og anlægsaktiviteter og det støttede byggeri. Pjecen giver en oversigt over Københavns Kommunes retningslinjer for miljømæssige minimumskrav samt kommunens anbefalinger for yderligere miljøforanstaltninger. Minimumskravene er forpligtende for byggeri, større ombygninger og anlægsarbejder, hvor Københavns Kommune står som bygherre eller kontraktmæssig bruger, samt for byggeri, ombygninger og renoveringer, der støttes af kommunen via reglerne om byfornyelse og støttet byggeri eller via kommunale puljer. Retningslinjerne skal indgå som betingelse i forbindelse med udbud af byggeopgaver, og når der gives tilsagn om støtte til byfornyelse og alment byggeri. [Kilde: Miljø i byggeri og anlæg]</p>	Obl
Fødevarer	<p>Bæredygtighed Minimum 60 % af kaffe, the og sukker på rådhuset//centrale institutioner og minimum 10% i hele kommunen. skal være fairtrade og/eller økologisk. http://www.groenneindkoeb.dk/indkoebemaal/foedevarer [Kilde: Partnerskab for offentlige grønne indkøb]</p>	Obl
Fødevarer	<p>Økologi 90 % af alle fødevarer skal være økologiske i 2015. Der bør derfor ikke på sigt blive indgået kontrakter på konventionelle fødevarer. Med fordel bør alle kontrakter på basisvarer som grove grøntsager, mel, gryn og mælk kun være økologiske, da prisforskellen er minimal. [Kilde: Miljømetropolen]</p>	Obl
Fødevarer	<p>Årstidens frugt og grønt Der skal primært købes årtidens frugt og grønt [Kilde: Partnerskab for offentlige grønne indkøb]</p>	Obl
Fødevarer	<p>Emballage Alle emballager skal være PVC- og phtalatfrie samt fri for alle kendte uønskede stoffer jf.</p>	Obl

	Miljøstyrelsens liste over uønskede stoffer (både transportemballage og anvendelse af emballage mv. i køkkenet). [Kilde: Agenda 21-plan 2008-2011 og Partnerskab for offentlige grønne indkøb]	
Fødevarer	Transport og logistik Der skal stilles miljøkrav til transport og logistik ved udbringning af fødevarer. [Kilde: Partnerskab for offentlige grønne indkøb]	Obl
Fødevarer	Vand på flaske Der må ikke indkøbes/serveres kildevand på flaske. [Kilde: Borgerrepræsentationen]	Obl
Fødevarer	Økologi Økologi i ydelser der er omfattet af Kontrakten: Mindst 30 % økologiske fødevarer målt i kg (kravet inkluderer drikkevarer). Mindst 30 % økologi svarer til at have bronzemærke i den økologiske spisemærkeordning. Økologiprocenten skal stige med mindst 3 % årligt målt fra den dag kontrakten bliver indgået, indtil 60 % økologi er opnået. I januar hvert år skal der indsendes dokumentation for det for det foregående års økologi opgørelser fra leverandører.	Friv
Børne- artikler	Legetøj Alt legetøj, som indkøbes til aldersgruppen 0-6 år, skal være uden phthalater, bromerede flammehæmmere, sundhedsskadelige tungmetaller, organiske opløsningsmidler, kræftfremkaldende azofarvestoffer, formaldehyd og parfume- og duftstoffer. Legetøj som indkøbes til aldersgruppen 6-14 år, må ikke indeholde allergifremkaldende parfumestoffer samt phthalaterne DEHP, DBP og BBP. Såfremt legetøjet kan komme i munden må legetøjet heller ikke indeholde følgende 3 phthalater: DINP, DIDP og DNOP. http://www.groenneindkoeb.dk/indkoebsmaal/boerneartikler/ [Kilde: Partnerskab for offentlige grønne indkøb]	Obl
Børne- artikler	Beskæftigelsesmaterialer Beskæftigelsesmaterialer til børn i alderen 3-14 år skal opfylde kriterierne for A-mærket i mærkningsordningen udarbejdet af Fællesrådet for Formnings- og Hobbymaterialer (FFFH). Kriterierne for A-mærket under Fællesrådet for Formnings- og Hobbymaterialers mærkningsordning fremgår af www.fffh.dk . Beskæftigelsesmaterialer omfatter modellervoks, fingerfarver, våd- og tørfarver samt sminkefarver. http://www.groenneindkoeb.dk/indkoebsmaal/boerneartikler/ [Kilde: Partnerskab for offentlige grønne indkøb]	Obl
Børne- artikler	Børnebleer Alle indkøbte børnebleer skal opfylde kriterierne for miljømærket Svanen (http://www.ecolabel.dk/da/produkter/). Børnebleer defineres som alt-i-en engangsbleer. Bleer til børn med specielle behov, f.eks. XL-bleer er undtaget. http://www.groenneindkoeb.dk/indkoebsmaal/boerneartikler/ [Kilde: Partnerskab for offentlige grønne indkøb]	Obl
Grønne arealer	Pesticider "Der må ikke anvendes pesticider på kommunale arealer." [Kilde: Green Cities, 2008 og "Aftale om fortsat afvikling af brugen af plantebeskyttelsesmidler på offentlige arealer. Fornyelse af KLs aftale med miljøministeren fra 1998", 2007]	Obl